

ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА ЗА СОЦИАЛНО
ОСИГУРЯВАНЕ

(обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г. - бр. 55 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 64 от 2000 г.; бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 21, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59, 68, 76, 80, 82, 95, 102 и 105 от 2006 г., бр. 41, 52, 53, 64, 77, 97, 100, 109 и 113 от 2007 г., бр. 33, 43, 67, 69, 89, 102 и 109 от 2008 г.; бр. 23, 25, 35, 41, 42, 93, 95, 99 и 103 от 2009 г.; бр.16, 19, 43, 49, 58, 59, 88, 97, 98 и 100 от 2010 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2011 г. - бр. 45 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 60, 77 и 100 от 2011 г.; бр. 7, 21, 38, 40, 44, 58, 81, 89, 94 и 99 от 2012 г., бр. 15, 20, 70, 98, 104 и 106 от 2013 г.; бр. 1, 18, 27, 35, 53, 107, 109 и 111 от 2014 г.; бр. 12, 14 и 22 от 2015 г.)

§ 1. В чл. 6 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се правят следните изменения:

а) т. 1 се изменя така:

„т. 1. за фонд "Пенсии" за лицата, родени преди 1 януари 1960 г.:

а) 19,8 на сто, а за работещите при условията на I или II категория труд и за лицата по чл. 69а - 22,8 на сто;

б) 42,8 на сто за лицата по чл. 69;“

б) т. 2 се изменя така:

„т. 2. за фонд "Пенсии" за лицата, родени след 31 декември 1959 г.:

а) 14,8 на сто, а за работещите при условията на I или II категория труд и за лицата по чл. 69а - 17,8 на сто;

б) 37,8 на сто за лицата по чл. 69;“

в) т. 3 се изменя така:

„т. 3. за лицата по чл. 127, ал. 5 осигурителната вноска за фонд "Пенсии" по т. 2 се увеличава с 5 процентни пункта;“

г) т. 4 се изменя така:

„т. 4. за фонд "Пенсии" за лицата, осигуряващи се по реда на чл. 4б:

а) 19,8 на сто, а за работещите при условията на I или II категория труд и за лицата по чл. 69а – 22,8 на сто;

б) 42,8 на сто за лицата по чл. 69;“

д) в т. 6 думите „едно на сто“ се заменят с „две на сто“.

2. Ал. 2 се изменя така:

„(2) Доходът, върху който се дължат осигурителни вноски, включва всички възнаграждения, включително начислените и неизплатени или неначислените, и други доходи от трудова дейност. Със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване се определят:

1. минималният месечен размер на осигурителния доход през календарната година за самоосигуряващите се лица, определен съобразно облагаемия им доход за дейността като самоосигуряващо се лице;

2. основните икономически дейности и квалификационни групи професии, за които се въвежда минимален месечен размер на осигурителния доход за календарната година по дейности и групи професии, както и минималния осигурителен доход за тях.“

3. Създава се нова ал. 3:

„(3) Максималният месечен размер на осигурителния доход за съответната календарна година е равен на десетократния размер на минималната месечна работна заплата, определена от Министерския съвет за същата година.“

4. Ал. 3 става ал. 4, като в нея се правят следните изменения:

а) т. 8 се изменя така:

„т. 8. от 1 януари 2011 г. осигурителната вноска за фонд "Пенсии" за лицата, родени преди 1 януари 1960 г., както и за лицата по чл. 127, ал. 5, работещи по трудови правоотношения, се разпределя, както следва:

а) 8,7 на сто за сметка на осигуреното лице, а за самоосигуряващото се лице - 19,8 на сто;

б) 11,1 на сто за сметка на осигурителя, а когато лицето работи при условията на I и II категория труд и за лицата по чл. 69а – 14,1 на сто;

б) т. 9 се изменя така:

„т. 9. от 1 януари 2011 г. осигурителната вноска за фонд "Пенсии" за лицата, родени след 31 декември 1959 г., се разпределя, както следва:

а) 6,5 на сто за сметка на осигуреното лице, а за самоосигуряващото се лице - 14,8 на сто;

б) 8,3 на сто за сметка на осигурителя, а когато лицето работи при условията на I и II категория труд и за лицата по чл. 69а – 11,3 на сто.”

5. Алинеи 4 – 15 стават съответно алинеи 5 – 16.

§ 2. Чл. 68 се изменя така:

„Придобиване право на пенсия

Чл. 68. (1) Право на пенсия за осигурителен стаж и възраст се придобива при навършване на възраст 60 години и 8 месеца за жените и 63 години и 8 месеца за мъжете и осигурителен стаж 35 години за жените и 38 години за мъжете.

(2) В случай, че лицата нямат право на пенсия по ал. 1, те придобиват право на пенсия при навършване на възраст 65 години и 8 месеца за жените и за мъжете и не по-малко от 15 години действителен осигурителен стаж.”

§ 3. Създава се чл. 68а:

„Пенсии за осигурителен стаж и възраст в намален размер

Чл. 68а. (1) Лицата, които нямат право на пенсия по чл. 68, ал. 1 могат да се пенсионираат при условие, че недостигащите им възраст и/или осигурителен стаж са по-ниски до 24 месеца от определените по чл. 68, ал. 1.

(2) При отпускане на пенсия по ал. 1 лицата не могат да ползват правото по чл. 9а, ал. 2.

(3) Лицата, на които е отпусната пенсия по ал. 1, нямат право на пенсия по чл. 68, ал. 1 и 2.”

§ 4. В чл. 70 се правят следните изменения:

1. Ал. 1 се изменя така:

„(1) Размерът на пенсията за осигурителен стаж и възраст се определя както следва:

1. Размерът на пенсията за осигурителен стаж и възраст се определя, като доходът, от който се изчислява пенсията, се умножи със сумата, образувана от: по процент 1,1 на сто, а от 1 януари 2016 г. - 1,2 на сто, за всяка година осигурителен стаж и съответната пропорционална част от процента за месеците осигурителен стаж.

2. Размерът на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68а се определя по реда на т. 1, като за всеки недостигащ месец възраст и/или осигурителен стаж по чл. 68, ал. 1 намалението е с 0,4 на сто.

3. Ако лицата са придобили право на пенсия по чл. 68, ал. 1 и продължават да работят след датата на придобиване на правото, без да им е отпусната пенсия, за една година осигурителен стаж след тази дата процентът е 4, за две години осигурителен стаж – по 4,5; за и над три години – по 5, и съответната пропорционална част от тези проценти за месеците осигурителен стаж. Процентът за всяка година осигурителен стаж след датата на придобиване на правото по чл. 68, ал. 1 се определя

за действителен календарен осигурителен стаж, без превръщане, придобит след 31 декември 2006 г.”

2. Ал. 8 се изменя така:

„ (8) Размерът на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 2 не може да бъде по-малък от 85 на сто от минималния размер по ал. 7, а по чл. 68а не може да бъде по-малък от 90 на сто от минималния размер по ал. 7.”

3. В ал. 10 думите „определен със закона за бюджета на държавното обществено осигуряване” и запетайките преди и след тях се заличават.

§ 5. В чл. 94 се създава ал. 4:

„(4) Пенсиите по чл. 68а се отпускат от датата на подаване на заявлението.”

§ 6. В чл. 102 се създава ал. 6:

“(6) При преизчисляване на пенсиите по чл. 68а по реда на ал. 1 – 3 и 5 размерът на намалението, определено съгласно чл. 70, ал. 1, т. 2, не се променя.”

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 7. Законът влиза в сила от 1 януари 2016 г.

ВНОСИТЕЛИ:

МОТИВИ

към Законопроекта за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване

С предложения законопроект се преустановява нарастването на възрастта и осигурителния стаж при пенсиониране на нивото на достигнатите такива през 2015 г.

Със законопроекта се дава възможност за пенсиониране при недостиг на изискуемите по чл. 68, ал. 1 осигурителен стаж и възраст с до 24 месеца кумулативно.

Предлага се размерът на предсрочната пожизнена пенсия да се определя по формулата за нормална пенсия като за всеки месец, недостигащ до изпълнение на условията за възраст и осигурителен стаж по чл. 68, ал. 1, намалението да бъде с 0,4%. Така максималното намаление на пенсията може да достигне до 9,6%.

Вероятният брой на хората, които биха се възползвали от тази възможност е трудно да бъде предвиден на този етап, но като се има предвид, че годишно се пенсионира около 52 хил. души поради навършване на възраст и стаж, може да се очаква, че в най-неблагоприятният сценарий, не повече от 8-10% от хората, които са в предпенсионна възраст, близка до изискуемата се, биха предпочели тази опция.

В случая става въпрос да се даде шанс на лица, които са останали без работа в края на своя трудов път, вместо да търсят варианти за получаване на инвалидни пенсии, да имат възможността да получават предсрочни намалени пенсии и да покриват жизнените си потребности за времето, през което те не могат да се пенсионира, поради това че не отговарят на законовите изисквания за възраст и /или осигурителен стаж по КСО.

Допълнителните разходи за пенсии, свързани с предсрочното пенсиониране, се предвиждат само за период до 24 месеца, тъй като

след изтичането на този период лицата по право придобиват право на пенсия по чл. 68, ал. 1 и това са дължими разходи, които се извършват от фонд „Пенсии” на ДОО. Но в следващите години, през които тези пенсии ще се изплащат, те продължават да са в намален размер и оттук нататък ще бъдат спестявани средства за сметка на разликата между „нормалната” и „намалената”, поради предсрочното пенсиониране, пенсия.

Предлага се максималният размер на осигурителния доход да се фиксира на десет минимални работни заплати, а не да се определя ежегодно със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване. По този начин предвидимостта на средствата в консолидирания държавен бюджет ще бъде по-реална, от една страна, и от друга – лицата с високи доходи ще имат интерес да получават съответстващи пенсии при пенсиониране.

Със законопроекта се предлага промяна във формулата при изчисляване на пенсията, като дела на всяка година осигурителен стаж се увеличи от 1,1 на 1,2 от 1 януари 2016, тъй като Република България е поела ангажимент за увеличаване с ратифицирането на Конвенция № 102 на Международната организация по труда за социалната сигурност (минимални стандарти). Конвенцията бе ратифицирана от Народното събрание през юни 2008 г. (Обн. ДВ. бр. 54 от 13.06.2008 г.), като със закона за ратификация е изрично уточнено, че страната ни приема за задължителни задълженията, произтичащи от раздел V „Обезщетение за старост” на конвенцията. Въпреки това, вече близо седем години българското законодателство не съответства на разпоредбите на този раздел на конвенцията и не се предприемат никакви мерки в тази посока.

В същото време за насърчаване оставането на пазара на труда на лица с висока квалификация, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, които продължават да работят без да се пенсионираат, се

предлага бонусиране на всяка допълнителна година осигурителен стаж, като за 1 година процентът е 4, за 2 години – по 4,5, за и над 3 години – по 5%.

Предвид огромния недостиг в бюджета на Държавното обществено осигуряване и необходимостта от трансфери за сметка на данъците, предлагаме от 2016 г. увеличаване на вноската за фонд „Пенсии” с два процентни пункта. Законопроектът предвижда и увеличаването на вноската за фонд „Безработица” от едно на две на сто, предвид големия недостиг във фонда и необходимостта от адекватно обезщетение при безработица.

Предвижда се законът да влезе в сила от 1 януари 2016 г., поради което той няма да има отражение върху бюджет 2015.

По отношение на бюджет 2016 предвидените в закона разходи ще се компенсират с увеличените осигурителни вноски.

ВНОСИТЕЛИ: